

Юрий КОКОВ:

КЪМР-ни инвестиция проектлерине федерал арада ышаныулык уллуду

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Биюонлюкде уа россейли эм кытайлы праволу акла бирге келишдириледиле, проектти документлерине тюзетиуле кийриледиле. Сергей Ашинов инвесторла кеслерине боюнларына алган борчланы барысын да толтурмаганларын анылаган чертгенди. «Алай сизни болушлугуугуз бла мындан ары ишлерге, проектни жашауда бардырырга хазырбыз?», - дегенди себоню ахырында.

Юрий Кокков власть органла проектни башламчыларына болушурга хазыр болганларын чертгенди. «Алай жаланда муратла салып турмай, аланы жашауда бардырырга, ишлерге тийишлиди», - дегенди.

Ызы бла «Юг-Агро» инвестиция проект не халда болганына кыаралганды. Анда уа бир

жылга 18670 тонна бройлер эмда 11980 тонна гогуш этни жарашдырырга белгиленеди.

КЪМР-ни Правительствосуну Председателини биринчи орунбасары - эл мюлк министр Сергей Говоров айтканыча, проект быйыл 1 августта тамамланылып башларга керек эди. Аллай буйрук премьер-министр бла кенгешде берилген эди, алай ол толтурулмаганды. «Биз предприятияга барып, аны оюнуучулары бла тубешгенбиз. Кенгешде бир айны ичинде проектке тюзетиуле кийиргирге борч салыннганды. Чырмаула санкцияла кийиргенлери бла байламыдыла. Комплексе керекли оборудованины Голландияны орунуна Кытайдан келтирирге тошгенди», - дегенди.

Ол келтирген шартлагга кере, инвестиция проектни жашауда

бардырырга федерал арадан 2,5 миллиард сом, республикалы бюджетден да 368 миллион сом кырал гарантыла берилгенди. Андан сора да, ВТБ-банк компанияга 1 миллиард сом белгенди, анга инвестор кесини ахчасындан 544 миллион сомну кышханды. «Биюонлюкде аха барды, проектке оборудованины сатып алуу бла байламлы проблема кетерилсе, комплексни ишлетип башларга керекди. Алай проектни башламчылары надзорну тамамлаган компанияны алыша турадыла. Аны ючюн проектни жашауда 2016 жылда бардырып башларга белгилейдиле», - дегенди ол.

Проектни генеральный спонсору Анзор Унежев да чырмаула контроль тамамлаган компанияла байламлы болганларын, ала кетерилгенлей, ол тамамланыл-

лыгын чертгенди. Кенгешни ахырында Юрий Кокков бу эки проектке Май эм Зольск районлада 60 эм 230 гектар жер бөлүнгенин эсертгенди. «Элдеде жашаганла жерни алалмай турган заманда сизге былай бир участкала бөлүнгенди. Ала ишлемесе, элчилеге оюнуларыбызны кыалай анылатырыкбыз?» - дегенди.

Республиканы Башчысы инвесторланы эмда жууалы кыулукчулары ат башындан ишлемезге да чакырганды. «Биюонюгу ушак сизге тирлирге болушур деп ышанама. Биз а республикада инвестиция проектке кыалай тамамланганларын тинтгенлей турлукбуз», - деп кышханды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

САУГБАЛАУ

Белгили артистлеге – Рахайланы Таубийни аты бла стипендия

Бу кюнлде КЪМР -ни Культура фондунда Малкър театры фахмулу актёр Рахайланы Таубийни аты бла стипендия берилгенди. Аны Таубийни туудугу, предприниматель, меценат Османлы Элдар кыраганды. Аны бла жыл сайын маданиятны айнтыууга кышумчулук этген жамаат ишчиле, артистле белгиленеди. Быйыл анга Къабарты-Малкърны сыйлы артистлери Будайланы Ольга бла Юрий Балкаров, халк артисти Борис Кажаров тийишли болгандыла.

Бу огурлу борчуну фондуну башчысы Владимир Вороков толтурганды. «Бу стипендияны хар ай сайын төлөп турмаганлай, жетишимле болдурган ою адамла академиясыны президенти Георгий Глаздышев Владимир Вороковга «Адабиятны, искусствону эм культураны профессору» деген ат берилген билдиргенди. «Владимир Халидович маданиятны айнтыуда кесини энчи жерин алганды. Мен аны жорекден алгышлайма. Алгыракыла-

ла, артистле эм творчестволу кыауумла да ала тургандыла. Ол санда Малкър театры актрисасы Биттирланы Абидат бла режиссёр Къулиланы Борис, бир ненча жыл КЪМР-ни Суратлау искусстволарыны музейини таматасыны кыулугун толтуруп турган Жантуудулары Елизавета, КЪМР-ни культура министрине орунбасары Къарчаланы Аминат, белгили жазычу, тарыхчы Олег Опрышко, «Кабардино – Балкарская Правда» газетни баш редактору Арсен Булатов эм башкала бардыла.

Ол кюн, андан сора да, бир кыуанчылы иш болганды. Чыгармачылыкты халкыла аралы академиясыны президенти Георгий Глаздышев Владимир Вороковга «Адабиятны, искусствону эм культураны профессору» деген ат берилген билдиргенди. «Владимир Халидович маданиятны айнтыуда кесини энчи жерин алганды. Мен аны жорекден алгышлайма. Алгыракыла-

да профессорланы кыауумна СССР-ни халк артистлери Ирина Архипова бла Евгений Нестеренко, Социалист Урунуу Жигити Наталья Сац кышулгандыла. Энди уа сиз да аланы тизмесиндесиз», - дегенди ол. Владимир Вороков да, дипломну ала, Къабарты-

Малкърда, Россейде, саулай дуняда да культураны игилденди урину ише кыладан келгенни аямалыгын чертгенди. КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфий Суратны А. ЕЛКАНОВ алганды.

ПРОИЗВОДСТВО

Мюлкню тутуругу - аны иш кёллю адамларыдыла

Май муниципал районда экономиканы эм магыналы бөлүмлеринден бири эл мюлкдю деп, ышангылы айтырга боллукду. Кыайсы предприятие да болсун, анда урунганланы усталыклары, билимлери, ишег кёл салып бериле билгенлери – ма адыла жетишимлени болдурлук шартла.

Кюз арты жерчиликде урунганлагга бютонда кыстау кезиуду. «Красная нива» эл мюлк кооперативни башчысы Виталий Токарь будай кыалай өсгенин, өтмекни кыалай биширирге керек болганын да иги биледи. Ол себепден шендюгю чууак кюнлени бошуна оздурмай, ала-

Виталий Токарь. Предприятие налогла төлеяламыды, бюджетлеге башха берликлери бармыды деген соруугга аны таматасы былай айтканды: «Быйыл биз будайдан иги тирлик жыйганбыз. Аны сатып, берилген субсидияланы да кышуп, борчларыбызны аслам кесегин

жылны аренда төлеуден да эркин этиледиле фермерле, ол аччаны корпусланы жангыртууга кыоратырга деселе. Биюонлюкде кооператив юй кыанатлыланы жайыуга аслам эс буруп башлаганды. Ол умут бла мекамладан бирине тынгылы ремонт этилгенди, кесинде да тийишли онгла кыралгандыла. Алгыракыда уллу инкубатор да орнатылганды. Виталий Токарь билдиргенге кере, шендю анда 2,5 минг чаклы баппуш барды. «Жылны ахырында жумуртхала сатып башларга умут этебиз. Шендю мында төртүөлүн ишлейди; ол кезиуде уа энтта да адамла аллыкыбыз», - дейди кеси да.

Баппушланы жарыга нек келишгенди? Аланы кечиндирген бирси кыанатлыладан эсе жегилрек болады, деген оюмун да билдиргенди предпритияны башчысы. Жумуртхаларына да рынокка сурам игиди. Бу кюнлде юч гектар чаклы жерде жангы теплицаланы кыурулуш барды. Ючосо толусунлай хазырдыла. Аланы да арендаторла бергенди. Кышда анда салат өсдюрюлүкдү. Ызы бла помидорла, нашала да салырга боллукду.

Кооперативни өтмек бишириучо цехи да барды. Ол ишлеп башлаганы жаланда бир ай болады, аны себепли шендю ол неллай бир файдга келтирилген тергерча туююлду. Мында да оборудование аз-аздан жангыртыла барды. Өтмекни, кыалачланы Котляревский станицаны школуна, сабий садына да сатадыла. Жууук кезиуде продукция Александровская станицага да жиберилип башлангырыкыды. Цех шендю толу кюч бла ишлемейди. Алай сурам иги болса, производствону терк окуна бир ненча кереге кёбейтирге амал барды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ны толусунлай хайырлангырга кюрошеди. Сёз ючюн, быйыл бу мюлкде кюзюк будай неда арпа өсдюрюр умут жокду, алай жерге уа атери да себилмей кыаллык туююлду.

Биюонлюкде кюзюк битимлени аслам себер онгубуз жокду. Аны себепли сабанланы кооперативни кыауумна киргенлеге субарендага берирге оюу этгенбиз. Ала 1200 гектар жерни онбир айны ичинде хайырлангырыкыдыла. Алай бла адамла аны файдасын көрюрле, сабанланы уа заранын хансла басмазла, деп ышанабыз. Мюлк аягызы нисен турганлай а, ишни кесибиз аллыкыбыз кыолга, дейди

жабарга онг тапханбыз. Алай аладан толусунлай кытулгандыбыз деп да айталлык туююлме. Сёз ючюн, энтта да налогладан да барды берлигибиз. Шендю хар ай сайын 150 минг сом кыоратырга тошеди бу жумушча...».

Будайны быйылгы тирлигинден бир ненча тоннаны мюлкню кесинде мал ашха кыорга оюу этилгенди. Жарсыуга, предпритияда ишчилени санын да азайтырга тошгенди. Алай кеси аллына кыармашырга сыйгенлеге производстволу мекамла арендага бериледи. Адамла алада тууар малланы багырга неда юй кыанатлыланы өсдюрюрге боллукду. Биринчи

Документле

Къабарты-Малкър Республиканы Архив службасыны юсюнден Болумгга тюзетиуле кийириуню юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну БЕГИМИ

2015 жыл 14 октябрь

Нальчик ш. №231-ПП

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосу бегим этеди:

Къабарты-Малкър Республиканы Архив службасыны юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну «Къабарты-Малкър Республиканы Архив службасыны юсюнден» 2011 жылда 7 декабрьде чыгарылган 370-ПП номерли бегими бла кыабыл көрүлгөн Болумну 5-чи пунктуна былай

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну Председатели

тюзетиу кийирирге: анга 5,32 подпункту кышарга: «5.32 гражданданы кесине жетген борчлагга кере право жаны бла консультациаланы аууз бла айтып, кыагытта жазып да беруу дегенча хаксыз юридический болушлук бла Россей Федерацияны законодательствосунда гражданданы тарыгыуларына бла тилеклерине кыарауу жоруктарына тийишлиликде жалчытады.».

МУСУКЛАНЫ А.

Гражданданы (жаш төлюню) патриот ниетде юйретиуню эмда аскерге хазырлану республикалы арасыны советине торлениуле кийириуню юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну БЕГИМИ

2015 жыл 15 октябрь

Нальчик ш. №234-ПП

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосу бегим этеди:

Гражданданы (жаш төлюню) патриот ниетде юйретиуню эмда аскерге хазырлану республикалы арасыны советини Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну 2014 жылда 23 июльда чыгарылган 159-ПП номерли бегим бла кыабыл көрүлгөн кыауумна былай торлениуле кийирирге: а) Араны советини кыауумна бу адамланы кышарга: Лихов З.А. - Къабарты-Малкър Республиканы фи-

нансла министри

Соблиров М.Х. - Къабарты-Малкър Республиканы аскер комиссары (ырызлыгына кере);

б) Р.О. Аршиеваны жангы кыулуугун былай жазарга - Къабарты-Малкър Республиканы Билим беруу, илму эмда жаш төлюню ишлери жаны бла министерствосуну баш специалисти-эксперти (Араны советини жууалы секретары);

в) Араны советини кыауумундан И.П. Дроздовну, Х.Х. Мирзоевни, И.В. Мишкочваны кетерирге.

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну Председатели

МУСУКЛАНЫ А.

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну 2007 жылда 15 мартда чыгарылган 54-ПП номерли бегимине тюзетиуле кийириуню юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну БЕГИМИ

2015 жыл 15 октябрь

Нальчик ш. №235-ПП

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосу бегим этеди:

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну «Жер бла байламлы ишлени бардырыну багыасыны бек аз өлчөмүн тохташдырыну юсюнден» 2007 жылда 15 мартда чыгарылган 54-ПП номерли бегимине былай тюзетиуле кийирирге:

а) аны атын жангыдан былай жазарга: «энчи болушлуксу мюлкге, дачага, бахчага, терек бахчагылыкы жер участкада кадастр ишле бардырыну багаларыны бек аз өлчөмлерин тохташдырыну юсюнден»;

б) ал сезонде «Россей Федерацияны бир-бир законодательный актларыны гражданданы жеринден тепдирилген объектлени бир-бирлерине эркинликлерин тынч амалла бла жарашдырыу бла байламлы кесеклерине тюзетиуле кийириуню юсюнден» 2006 жылда 30-чу июньда чыгарылган 93-ФЗ номерли Федерал законуну 11-чи статьясы бла» дегенни орунуна «Жерин-

ден тепдирилген ырысыханы кырал кадастрыны юсюнден» 2007 жылда 24 июльда чыгарылган 221-ФЗ номерли Федерал законуну 47-чи статьясыны 3-чю кесеге бла» деп жазарга;

в) 1-чи пункту жангыдан былай жазарга: «1. Энци болушлуксу мюлкге, дачага, бахчага, терек бахчагылыкы, гараж эмда жашуу журт ишлерге деп хайырланлыкты жер участкада кадастр ишле бардырыну багаларыны бек аз өлчөмлерин 2018 жылны 1 мартына дери бу бегимге этилген кышакыга кере тохташдырырга.»;

г) 2-чи пункту «Т.М.Тхапаржовни» дегенни орунуна «М.А.Дадовну» деп жазарга;

д) бу бегимге этилинген кышакыны атын былай жазарга: «Энци болушлуксу мюлкге, дачага, бахчага, терек бахчагылыкы, гараж эмда жашуу журт ишлерге деп хайырланлыкты жер участкада кадастр ишле бардырыну багаларыны бек аз өлчөмлерин»

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну Председатели

МУСУКЛАНЫ А.

Къабарты-Малкър Республиканы Спорт министрствосуну юсюнден Болумгга тюзетиуле кийириуню юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну БЕГИМИ

2015 жыл 15 октябрь

Нальчик ш. №236-ПП

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосу бегим этеди:

Къабарты-Малкър Республиканы Спорт министрствосуну юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну «Къабарты-Малкър Республиканы Спорт министрствосуну юсюнден» 2014 жылда 14 апрельде чыгарылган 53-ПП номерли бегими бла кыабыл көрүлгөн Болумну 4-чю пунктуна былай тюзетиу кийирирге: анга 4,37-1 эмда 4,37-2 подпунктла кышарга:

«4,37-1 Къабарты-Малкър Республикада «Урунууга эмда кыоруулангыга хазырма» деген Битеуроссей физкультура-спорт комплекс бла байламлы ишлени тамамлайды;

4,37-2 гражданданы Министерствого жетген борчлагга кере право жаны бла консультацияла беруу дегенча хаксыз юридический болушлук бла Россей Федерацияны законодательствосунда гражданданы тарыгыуларына бла тилеклерине кыарауу жоруктарына тийишлиликде жалчытады.».

Къабарты-Малкър Республиканы Правительствосуну Председатели

МУСУКЛАНЫ А.

Шимал Кавказ кюн сайын

Жолланы кыурулушларына - 10 миллиард сом

Эки жылны ичинде Дагыстанны 30-дан аслам районунда жангы жолла ишленирдикле. Республиканы Транспорт эмда жол мюлк агентствосуну пресс-службасы билдиргенге кере, Дагыстанны властлары жолла ишлеуге эмда алгынгыланы жангыртууга 10 миллиард сом чаклы бир бөлүргө айтадыла.

Битеу да 2016 эмда 2017 жыллада мында республикалы жолладан - 98,5 километри, жержериледен - 72,3 километри, көпөрледен 547 погонный метри ишленирдикле. Ол объектлеге саулайда 5,3 миллиард сом кыоратыллыкыды. Аладан сора да, республикалы жолладан - 357,9 километринде, жержериледен 169,5 километринде ремонт этилди. Ол ишлеге уа 4,7 миллиард сом бөлүнюрюкдү. Аха уа федерал эмда республикалы бюджетден алынырыкыды.

Архызгыз - экология жол Кырачай-Черкесде «Тамашлык эмда айырмалы Архыз» деген экология жол ачылганды. Аны узунлугу 2500 метриди. Бийиклиги уа бирде 700 метрге окуна жетеди.

Экология жол София тауну этектеринден биринде бек ариу өзенде Орлёнок суу жанында салынганды. София келлеге турмаршрут да ма андан башланады. Ол кыатыш эмда нарат агчаланы, альпий эмда субальпий жайыкылары ослери бла өтеди. Андан Архызны атын айтдырган чучур да көрүнеди.

Бек улуу ферма - Дондагы Ростовда «Алтын кюз-2015» деген агропромышленный кermoчде Ростов областыны правительствосуну бла «Урожай» компанияны араларында келишимге кыол салынган эди. Анга кере 5,6 миллиард сомга бек улуу - мегаферма - ишлеге белгиленеди, деп билдиреди ол жерли башме органа.

Жангы объекте эки сют ферма кирликти. Аланы хар биринде 1,2 минг сауулукту ийнек боллукду. Андан сора да, анга бир суткага 80 минг тонна сют жарашдырыла, 5 минг тонна эт продукция чыгарлыкы комбинатла да боллукду.

Мегаферманы керекли затла бла жалчытыр, мал

ашла да хазырлар ючюн энчи инфраструктура кыуруллыкыды. Жангы проект 2016-2020 жылланы ичинде жашауда бардырыллыкыды, деп билдириледи. Астраханьны библиотекасына саугуга - 100 китап

Индия Астраханьны область библиотекасына политикадан, динден, тарыхдан бла маданиятдан 100 китап саугуларлыкыды. Аланы регионда Индияны маданиятны конлери бардырылган кезиуде берилди, деп билдиргенди ТАСС-ха халкыла аралы эмда тыш экономика байламлыкыны область министрствосунда.

Анда дагыда аллай башламчылыкны Индия Республиканы РФ-де посольствосунда Индияны маданиятны Джавахарлал Неру атлы арасыны директору Ашиш Шарма этенди. Ол шендю Астраханьга иш бла келип турады.

Библиотекада белгилегенлери, Индиядан китапта саугуга биринчи кере бериледи. Кертиди, ол кыралдан изданила бу библиотекада бардыла, алай жангылары алагы уллу кыурулушлук этериклиде. Китапла, эшпада, тыш кышмалы тилдеде литератураны бла халкыла аралы байламлыкыны бөлүмюне берилдикле.

Ставропольчу депутатла аччаны кадрлада айддыла

Ставрополь Думаны депутатлары беш депутат ставканы эмда мекамларыны кереклерине кыоранчланы азайтырга, крайны законла чыгарыуучу органа жоюлган аччаны өлчөмүн да 10 проценттен асламга кыскартырга айтадыла. Аны юсюнден Думаны пресс-службасындан билдиргенди.

«Законла чыгарыуучуланы бир кыаууму хакы бла ишлеген депутатланы беш адамга азайтыуу юсюнден законопроектни крайны парламентини кыарауна бергенди. Алай этилсе, бир жылга 19,5 миллион сомну аярга онг чыгарыкыды», - деп билдиргенди пресс-службада.

Андан сора да, крайны парламентарийлери аппаратда ишлегенлени санын, крайны парламентини мекямына деп бөлүнгөн аччаны өлчөмүн да кыскартырга мурат этеди. Ол да бюджетде 18 миллион чаклы бир сомну аярга онг берилди. «Алай бла законла чыгарыуучула 2016 жылга беш финанс документни проектни крайны парламентине тошкюнчю битеу да 37,5 миллион сом аярыкыдыла», - деп белгилегенди пресс-службада.

ЭСГЕРИУ

Къаламны ушкоккга алышындыргырга тюшгенди

Булунгу элден Жарашуулары Мажит кесине эм огурулу усталыкны - сабийлини юйретуноу - сайлап, анга кертичилей къалганды. Аны жарыкландыруу иши ликбезледен башланганды, ол эллилерин жазаргга бла окургга юйретип турганды. 1941 жылда Мажит Магомедович башланган класслада географиядан дерсле берсе эди. Алай журтубузгга уруш келгенде, анга къолуна узакканы орунуна ушкоккны алыргга тюшгенди.

Бу къазауат, белгилисича, таулу халкъгга заранын эки къаты жетдиргенди. Сауут туталган жашлары Ата журтну къоруулай уруш аулаклада жан бергендиле, аланы ата-аналары, сабийлери, эгеч-къарын-дашлары уа зор бла къыралны узакъ районларына кечюрюлгендиле.

Бу ачы къадардан Мажитни юйорю да къутулалмаганды. Туугъан эллери Булунгугъа къайтханларында ол, аны юй бийчеси Зайнаф да (ол да устаз) школларыны оюлгъан къалган-къулганларына келгендиле. Ол заманда Орта Азиядан адамлары барысы да бери кечюп бошамаганды себепли сабийлини алыкъа бош юйледен биринде окуртургга боллукъ эди. Ол мурат бла ала Макытланы Дауутну юйон анга аллай уллу ремонт керек тойюлдо деген хыйсап бла сайлайдыла. Жангы эшикле, терезеле саладыла. Сора, сабийлини жыйып, мында башланган классаны школун ачадыла. Мажит директор болды, Зайнаф а завучну ишин толтурады.

Жарашуулары анда он жылны иштейдиле, ызы бла жыйырма жылдан аслам заманын Акъ-Сууда обешчин номерли школда урунадыла. Филология имлананы кандидаты Зайнаф Коналиева ал кезиулде анда завуч, пенсиягга чыкъгъынчы уа директор да болуп турганды. Билим бериуде жетишимлери ючюн

анга «РСФСР-ни сыйлы устазы» деген ат берилгенди, Мажит а «Халкъгга билим бериуню отличниги» деген белги бла саугъаланганды.

Къабарты-Малкъар къырал университетни малкъар тилден бла адабиятдан бёлюмюн бошагъандан сора, Мажит Орджоникидзени пединститутунда география жаны бла билим да алганды эмда жыйырма жылны андан дерсле берип турганды.

Устазын уруш кезиуде жашууну юсюнден айтыргга тийишлиди. 1942 жылны жайында ол Донну тюзлеринде къазауатка къатышканды. Тилтерчиле Шимал Кавказгга кирип, андан а нефтьден бай Грозныйге бла Бакугга өтер муратда алай-да аслам кюч жыйгандыла. Вермахтны танк колонналары, жолда тюбегенлерин кюйдоре, алжаусуз алгга барадыла. Аланы тохтатыр кюч табылмазгга ушай эди. Бу къыйын кюнде жаууну тыяргга ары 115-чи атлы дивизияны иедиле. Танклагга къажуу - атлы аскер... Бу тарых шарт миллет дивизияны болумунда кесини жарсыулу ызын кюйганды эмда аны юсюнден кеп даулашлы оюмланды да тудурганды.

Бизникле фашистлени Уллу Мартыновка деген къазакъ станицаны тийресинде сакълайдыла. Теренирек окола къазаргга кюрегендиле, танкла бла тюбешууден иги умут этерча тойюл эди. Жарашуу улу кесине тынгылы жер хазырлаганды,

сол къолуну тюбюне автоматны хазырлап салганды, онг жанындан да - гранатала. Бир кесек арлакьда, ПТР-лерин жау келир жанына буруп, бронбойщикле турадыла. Аладан узакъ бармай - сорокопьякалары бла артиллеристле. Немисиле кирип жерден кез алмайдыла. Бир ауукъ замандан былайда атлы аскерле танкла бла тюбешурикледи, кёплеге ол биринчи эм ахыргы сөрмеш боллукьду. Аскерчиле аны ангылагандыла, аланы хар бири да Ата журтлары ючюн жан берирге хазыр эди.

Мажит сагайып тынгылайды танкланы моторларыны даурулары эшитип къалса уа. Къалай сие эди ол ала бир жаны бла кетерлерин. Жанына къоркьуу тюшгенде, сагышлары аны туугъан тауларына, ата-анасына элте эдиле. Алай бир къужур оюмдан элгенгенча, ол кеси кесине: «Эки ёлюм болмаз, биринден а къутулалмазса», - дейди. Ол сагъатда узакъда тотюн булутчкъла эспене башлайдыла, моторланы ишлеген тауушлары алыкъа эшитилмей эселе да, ала аслам бола барадыла. Алай келгенле танкла болгъанларына ишеклик жокьду.

Ала бек кеп эдиле. Аллыбызда ёзенни толтургандыла. Аны кеси кезю бла кёрмеген ийнарыкъ да тойюлдо, баргъанларында жер къалтырай эди. Бусагъатда аны кесим сынагъанына окъуна ийнармайма. Ююрегим кёкюрегимден чыгыпмы кетеди дегенча урады. Танкла бир такъыйкъагга тохтап, топларындан атдырадыла, сора жангыдан барып башлайдыла. Бизни артиллеристлерибиз бла бронбойщиклерибиз да от ачадыла, бир бири ызындан талай танк жанады. Аладан чыкъган тотюнден чууакъ жай кюн мутжубулун эди. Танккладан бири тюз да мени юсоме келеди: ол околума жетсе, андан ары

жашамазгъымы ангылайма. Менден сол, онг жанында да танкла кюедиле, мынга уа окъ жетмейди. Ичимден артиллеристлерибизге урушама. Онгум болса эди, околдан чартлап чыгып, алагга керекерин берир эдим. Жыйырма жылымда ёллюгом а келмей эди.

Гранаталаны къолума алама, танк манга жетерге он метр къалгъанлай, аланы чархларыны тюбюне сызып, энишге чёгеме. Танк атылгандан сора башымы кётореме, къарасам, кюе тургъан машинадан бир бири ызындан танккъыла ашыгышлы чыгъадыла. Алай аладан бири да къачалмаганды. Аланы ким илшшанда тухтанын билмейме, алай жунчугъандан кесими уа атдыргырга эсимде да жокъ эди, - деп хапарлагъан эди бир ненча жыл мындан алгга мени бла ушагъанда Мажит.

Аны кеси сынагъан танк чабыуул не болгъанын биледи. Къалмукъ тоздеде мен ала бла экинчи кере да тюбешгенме. Алагга къажуу сауутларыбыз аман болгъанын себепли, жоллары кесалмагъанбыз. Отлары, гусеницалары бла ала уллу халеклик салгъан эдиле, мени бла уруш этген кеп адам ёлгенди. Окопуму юсю бла ётген эди танк, насыбым тутуп, сау къалгъанма.

Андан сора Жарашуу улу 54-чю гвардия дивизияны санында Донбассын азатлаугга къатышканды, 1943 жылны кююнде уа Днепрни жагъаларына жетгенди. 1943 жылны 26 ноябринде Калиновка элни тийресинде ауур жаралы болады. Гвардияны тамата лейтенанты Жарашуулары Магомат этген кишилиги ючюн Уллу Ата журт урушуну биринчи даражалы ордени, «Жигитлиги ючюн» эки майдал бла саугъаланганды. **КЪУЛБАЙЛАНЫ Алий.**

Фестиваль

Симфониялы музыканы Юрий Темирканов атлы тёртюнчю Халкъла аралы фестивалыны чеклеринде озган байрым кюн Нальчикде Музыкалы театрда битеу дунягга белгили жая къобузчу, Россейни сыйлы артисти, Европаны Советини премиясыны лауреаты Граф Муржаны концерти болганды.

Театргга жыйылгъанлары фестивалыны ачылууу бла алгъышлай, КъМР-ни Культура министри Мухадин Кумахов сөлешгенди. Ол хар жер да кесини белгили адамлары бла айтылгъанын белгилегенди. Бу проект Юрий Хатуевични аты бла бардырылганын эсгерте, аны аты дуняа культураны тарыхына алтын харфла бла жазылганына ёхтемленгенди билдиргенди.

Къууанч сезимледен толу концерт

«Алгъаракъда биз «Элбрус башында төпсеуле» деген фестивалыны бардыргъанбыз. Бюгюн а симфониялы музыканы алай байрамын ачабыз. Ол а белгили жая къобузчу, Никколо Паганинини аты бла бардырылганын эм кеп башха халкъла аралы конкурсланы лауреаты, Монте-Карлода алтын майдалгга тийишли болгъан Граф Муржаны концерти бла башланады,-дегенди эм аны сахнагга чакъырганды.

Мухадин Платонович белгили музыкант бла бирге халкъла аралы конкурсланы лауреаты, культурагга салгъан къыйыны ючюн Москваны композиторларыны союзуну алтын майдалы бла саугъаланган, фестивалыны дипломанты, фортепианода сокъгъан Элеонора Теллухинаны сахнагга чакъырганды. Ол бизни республикадан болгъанын, Нальчикде музыка школладан бирин туусханын да билдиргенди.

Граф Муржа кесини концертин, башача айтханда аман болгъанын себепли, жоллары кесалмагъанбыз. Отлары, гусеницалары бла ала уллу халеклик салгъан эдиле, мени бла уруш этген кеп адам ёлгенди. Окопуму юсю бла ётген эди танк, насыбым тутуп, сау къалгъанма.

Андан сора Жарашуу улу 54-чю гвардия дивизияны санында Донбассын азатлаугга къатышканды, 1943 жылны кююнде уа Днепрни жагъаларына жетгенди. 1943 жылны 26 ноябринде Калиновка элни тийресинде ауур жаралы болады. Гвардияны тамата лейтенанты Жарашуулары Магомат этген кишилиги ючюн Уллу Ата журт урушуну биринчи даражалы ордени, «Жигитлиги ючюн» эки майдал бла саугъаланганды. **КЪУЛБАЙЛАНЫ Алий.**

ол юч жылындан бери согъады. Тюшонде Никкола Паганини анга айтханлары аны оналтыжыллыгъында кертиси бла болгъанын да билдиргенди. Ол кезиуде Гварнерини жая къобузчу бла (ол а Иошкар-Олада музейде сакъланады) сокъганды конкурсда. Былай инструментлени къолгга алай кеп заманнга бермегенлерин чертип, кеси аны бла Мендельсонну концертин эшитдиргенди да айтханды.

Ол кюн а анга биреу Паганинини юсюнден китатпны саугга этгенди. Бу композиторуна жашау эм чыгъармачылыкъ жолу жашырынлыкълардан толу болгъанын, аны сейрилинги аята, фортепианода Элеонора Теллухинаны сахнагга чакъырганды. Ала сагъынылгъан композиторуна капризлерин дует бла сокъгандыла. Бу чыгъармала жангы обработкада болмагъанлыккъгга, аланы магъаналары, къыйметлери жылла оза баргъанлыккъгга да тюрленмегенлерин ачыкълай, музыкантла кеслерини сезимлери, фахмуларын да кёрюзгендиле. Композитор Сезар Франк Эжен Изаини той кюнюне сауггагга жазгъан сонатаны согга, Граф Муржа бла Элеонора Теллухина музыкада къалтай бир жарыкълык, ариулыкъ, сыймеклик да болгъанын билдиргендиле. Алагга тынгылай, сабийлигинден бери да радио бла, телевидение бла эшите келген макъамланы, алай сейрлик чыгъармала болгъанларына тюшонесе. Аланы башача ангылап төбейресе.

Ахырында ала россейли композитор Игорь Фроловну музыкасын эшитдиргендиле. Анда уа орус миллет макъамланы таныргга да боллукъ эди. Концерт бошалгъанлыккъгга, залдагъыла жая къобузчу бла фортепианоночу жибермей, кёпге дери къарс ургъанлай турдула. Ала да, тынгылаучулары сайлап, Мануэль Понсени «Кечиги серенадасын» саугга этдиле.

Кюнню сууукъ, кеч болгъанына да къарамай, концертге кеп адам жыйылгъан эди. Келгенге, баям, сокъуранмагъандыла, жарыкъ сезимли симфониялы музыкадан зауукълукъ тапхандыла.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

Жамауат организацияла

Озган шабат кюн Сокурланы битеуроссей обществосуну регион бёлюмонде кюз артына жораланган байрам болганды. Анга республиканы районларындан бла шахарларындан кеп адам къатышканды. Ала биргелерине кеслери агъачдан, темирден, минчакълардан, пластилинден ишлеген затла, бахчаларында ёсдюрген кёгетле, жемишле да келтирген эдиле. Аладан жомакъланы жигитлерин, жаныуарлары сыйфатлары да къурашдыргандыла.

Бетлери жарыгъанды, жюрекleri кётюрюлгенди

Алагга «Эльбрусид» жаш телю фонду республикалы ара сыны келечилери багъа бичерге керек эдиле. Алайды да, Къуба-дидиланы Азамат, анга болушханла Жеккеланы Асият бла Селяна Елена залда столлада, къабыргалада къурагъан кёрмочле кырап, биринчи оу сыйлы жерни кимге берирге билмей кеп даулашкандыла. Нек дегенде хар иш да кесилиги бла сейир эмда аламан эди. Сёз ючюн, Чегем райондан Мызыланы Къурман агъачдан халы ийирген машинаны, чёмючю, стаканланы алай уста ишлегенди, къарап турурса. Ол Къарачай-Черкесде, Краснодар крайда да кёрмочлеге къатышып, алчы жерлеге чыгып турганды.

Алагга «Эльбрусид» жаш телю фонду республикалы ара сыны келечилери багъа бичерге керек эдиле. Алайды да, Къуба-дидиланы Азамат, анга болушханла Жеккеланы Асият бла Селяна Елена залда столлада, къабыргалада къурагъан кёрмочле кырап, биринчи оу сыйлы жерни кимге берирге билмей кеп даулашкандыла. Нек дегенде хар иш да кесилиги бла сейир эмда аламан эди. Сёз ючюн, Чегем райондан Мызыланы Къурман агъачдан халы ийирген машинаны, чёмючю, стаканланы алай уста ишлегенди, къарап турурса. Ол Къарачай-Черкесде, Краснодар крайда да кёрмочлеге къатышып, алчы жерлеге чыгып турганды.

ызын хайырын кёрюгюз. Былай тюбешуилени терк-терк къурай турлукъбуз», -дегенди.

Район обществолары таматалары Александр Соболев, Улшашланы Халимат, Тамара Майорова, Александр Датчиков, Пётр Выблов да уста къоллу адамларыны юсюнден жыйылгъанлагга тынгылы хапар айтхандыла, ишлерин да кёрюзгендиле. Татъана Абубакарова уа хычууну билдирди да этгенди. Алгъаракъда Грозный шахарда Сокурланы Шимал-Кавказ обществоларыны келечилерини эришюлинде бизни жерлибиз Пётр Выблов, ол кеси да Май районну организациасыны башчысыды, жастыкъла бла бир бирини уруп эришюуде хорлап, велосипед къолу болгъанды.

Эки сагъатдан артыкъ баргъан байрам бютонда жарыкъ, ариу да болуп ючюн а Заидланы Мурат, Александр Соболев, Габоланы Зухура, Аслан Бурахов, дагъыда башха ла жырда усталыкъларын аямагъандыла, къараучулары төпсетгендиле.

Ахырында жюри хорлагъанлары атларын туура этгенди. Биринчи жерге Бахсан районну келечилери, экинчиге теркчиле, кюнчюнге да майскечиле тийишли болгъандыла. Аланы хар бирине да багъалы сауггагга берилгендиле. Алай башха ла къуру къоллары бла кетмегендиле. Арта уа барысы да келтирилген кёгетлени, татлы ашарыкъланы да столгга салып, чай игендиле, бир бири бла хапар айттып, иги кесекге дери олтургъандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алганды.

ОЮМ

Минздравха вырезвительлени къайтарыргга кереклисин айтхандыла

Россейни МВД-сында жамауат совет вырезвительлени къайтарыргга эмда аланы Минздравны структурасына къошаргга керекди, деп алай оюмлайды. Советни башчысы, Жамауат палатаны члени, белгили ёкул Анатолий Кучерена айтханыча, Россейде кеф адамлагга медицина болушлукъ къалай этилген тинтип, жамауатны келечилери Минздравны мурдорунда энчи арала къурамай жарамазлыгъына тюшонгендиле. Алай экспертле кеф адамланы жайыкъдырыгга къуру медикле угъай, полициячыла да къошумай къаллыкъ тойюлдо, деп къоркъадыла. Минздравда жамауат советни башламчылыгъыны юсюнден жукъ да айтмагъандыла.

Арзамасда бир милиционер тиширугга уллу койсюзлюк бла артыкълык этгенди. Арта аны 6,5 жылгга тюргеме салгъан эдиле. 2010 жылда январьда уа вырезвительде милиционер журналист Константин Поповха керохдан атдырганды. Мурдарны 12 жылгга олтургандыла.

Ол хыйсапдан Олег Зыков вырезвительлени ала арта ёлюмю жерлерине айланар ючюн арталлыда къайтарыргга жарамайды, дегенди. Ол оюм этгенден, бу жумуш юнге бёлюнсе игиди. Биринчиден, адам эсиреп эсе, аны алыргга юйюне элтирик энчи служба келирге керекди. Аллаила тюрлю-тюрлю къыралада бардыла. Экинчиден, адамгга багъаргга керек эсе, аны терк наркология болушлукъ берген бёлюмге жетдирдиле. Кертиди, алай бёлюм жалаанда Томскда барды, аны уа къыралны битеу шахарларында наркология диспансерледе къурагъа тийишлиди.

Полиция уа ючюнчю кезиуде келеди - адам эсиреп, право нызамгга бузукълукъ эте эсе. Алай бу кезиуде да, кеф адам къоркъуулу тойюл эсе, анга медиклени болушлукълары керек эсе, аны наркологиядан бакъгъан бёлюмге элтедиле. Саулукъ сакълауу битеудуны организациасыны экспертлери Россейде эсегге алынган алкоголикке 2,5 миллион бардыла деп, алай айтдыла. Минздравны шартларына кере уа Россейде хар адам бир жылгга 14 литр аракъы неча чагыр ичеди. МВД-ны билдирюлерине кере уа, кеф адамлагга терк болушлукъ берген система болмагъанын хата сындан, былтыр аракъыдан бла наркотикледен ууланып 45 минг адам ёлгенди.

Эсигизге салайыкъ, Россейде медвырезвительле 2011 жылда кюз артында Дмитрий Медведевни «МВД-ны ишин игилендирюу жаны бла мадарланы юсюнден» деген указына кере жабылгандыла.

Александр РАСКИН. «Известия».

дыла. Аны юсюнден ол санда 2012 жылда министерствонун баш наркологу Евгений Брюн да айтхан эди.

Биз вырезвительлени жабаргга жарамайды деп, бек къаты болуп тургъанбыз,- дегенди ол. - Кеф адамла саусузла угъай, жамауат нызамны бузгъанла болгъанларын ангылатыргга кюрегенбиз. МВД-ны системасында аллайланы орамладан жыяр ючюн вырезвительле бек керекдиле.

Саулукъ сакълауу министри Вероника Скворцова да төрт жыл мындан алгга къурутлгъан медицина вырезвительлени къайтарыу жаныды. Алай МВД-ны мурдорунда угъай. Ол оюм этгенден, анга деп энчи система къурагга тийишлиди. Аны юсюнден ол быйыл Федерация Советни Социальный политика жаны бла комитетини жыйылыуунда айтханды.

Адамгга къоркъуулу болумда болушлукъ этген, аны орамда бузаргга неча бир башха палахха тюшерге къоймагъан энчи система керекди. Ала вырезвительле болсунда. Аланы Минздравха къошаргга керек тойюлдо. Андан сора да, битеу къоранчланы да кеф адамны кесини боюнуна салыргга тийишлиди,-дегенди ол. «Левада-Центр» бардыргъан тинтиуле халкъны асламысы

вырезвительлени къайтарыу жаны болгъанларын кёрюзгендиле. Социологга 21-24 августда 134 шахардан бла элден 800 адамгга соруу бергендиле. Аланы 80 проценти -хау, 14 проценти- угъай дегендиле, 6 проценти уа арсарлы болгъандыла. Миллетни наркология саулугу уну институтуну директору Олег Зыков вырезвительле МВД-ны системасында болмазгга кереклисине бир да ишекли тойюлдо. Ала этген къоранчланы ары тюшгенлени кеслерине тёлетиундо. Андан сора да, битеу «Алай учрежденила Минздравны системасында болсунда деп, мен алай къарайма. Россейлилени жалаанда медикле жайыкъдырыгга керекдиле, полициячылары чыртада къатышдырмай,-деди ол. Аны оюмуна кере, вырезвительле эки функция -медицина бла право нызамны сакълауучу органла -бирге къатышханлары ючюн чачылгандыла. Ол къыйматлы болмагъанын властьла ангылагъан эдиле.

«Совет Союзуну заманында вырезвительледе ары тюшгенлени тонап тургъан эселе, россейникиледе уа аны бла къалмай, зорлукъ этгендиле, азпа да чекдиргендиле,-дейди Зыков.- Манга 2009 жылда, Жамауат палатаны членинеча, алай бир шартны тинтирге тюшгенди.

Кёрмюч

Сабийликни тюрсюнлю бояулары

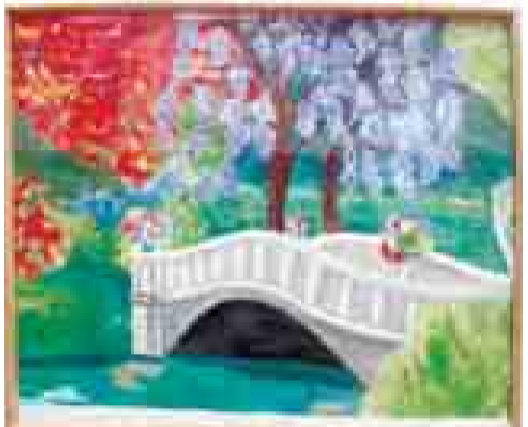
Эсгертмелени бла тарыхны саклауни битеуросей обществосуну Кыбарты-Малкьарда белюмю жыл сайын сабийле ишлеге суратладан, башха затладан да кёрмючле кыраганлай турады. Аладан бири оналтынчы октябрьде Миллет музейде ачылганды. «Волшебные нити детства» деген кёрмюч эки ыйыкны ичинде боллукьду.

Аны ача, сагъынылган обществону башчысы Созайланы Ахмат, кёрмючге бу жол жаланда Бахсан районну сабийлери ишлеген суратла, жегенле, пластилинден, кышундан этилген затла киргенлерин

билдиргенди. Ол а башха-башха районлада фахмулу кызычыклары бла жашчыклары хунерлерин ачыкклау, айнытыу не халда болганын билер ючюн этилгенин да ангылатханды. Мындан арысында бирси элдеде сабийлени ишлерин да энчи-энчи кёрмючте, аладан бек игилерин бирге жиярга акыл болганын да айтханды. Быллай проектлеге кыатыша, жаш адамла маданият сезимлерин ёсдюргенден, айнытхандан сора да, культура чыгармаланы, эсгертмелени сакларга, аланы магъаналарын ангыларга юйрнедиле, дегенди.

Обществону башчысыны орунбасары Эмма Мамхег да сабийле быллай кёрмючлеге сыйон келгенлерин, кыатышханларын

билдиргенди. Бююн а мында графика, витраж, жеген эм башхала болганын айтханды, жаш адамлары дунягга кез кыарамлары алада туура эсленнгенин чертгенди.

Эмма Наурбиевна бу кёрмюч быйыл ючюнчю кере бардырылганын айтып, ол жылдан-жылга сейир да, бай да башха барганын белгилегенди. Быллай жыйылыула культура магъаналары болган затланы саклауни пропагандалау мурат бла бардырылганын да. Маданиятха сыймеклик, аны багъалау юйрден башланганын да чертгенди ол. Адамла сабийлени ишлерин кёрселе, алагъа сейир этгенлерин айта, бизни жерибиз фахмуладан толу болганына кыуаннганын билдиргенди эм хунери кунден-кунге айныта барырга тийишлисин ангылатханды. Быллай кёрмючле уа ол болумгга себеплик этеделе, дегенди. Жашчыклары бла кызычыклары, искусстволаны школларыны педагогларын алагъа тиррек кыатышырга чакырганды.

Ахырында КъМР-ни халкь поэти Созайланы Ахмат, Къулийланы Къайсынны назмусун окуй, сабийле тамблагъы ююнню ышанмакылыгы болганын дагыда бир кере эсгертгенди.

МОКЪАЛАНЫ Зухура. Суратланы автор алганды.

ЭСЕПЛЕ

Жалгъан аракъы чыгъарыну, ахча оюнланы да жоллары кесерге

РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда Управлениясында бардырылган оператив кенгешче полициячыла быйылны тогуз айында оператив-тенту ишни эсеплерин чыгъаргандыла. Жыйылыуа Парламентни Заюнулк эм право низам жаны бла комитетини башчысыны орунбасары Михаил Кривко, КъМР-де ич ишле министрни орунбасары полицияны полковни Казбек Татуев, Нальчик

шахарны прокуроруну экинчиси Марьяна Малаева, Нальчик шахарны администрациясыны башчысыны кенгешчиси Сосланбек Бетрозов, КъМР-ни УМВД-да Жамауат советни таматасы Хасан Тхазелпов кыатышхандыла. Баш докладны УМВД-ны башчысы – полицияны полковни Геграланы Марат этгенди. Ол келтирген шартлагъа кёре, озган тогуз айда Нальчикни полициячылары адамла кеп кыатышхан

1007 жыйылыуда жамауат кыорис кыуусулукъну жалчытхандыла, ол санда 521 культура-солу тубешиуде, 319 спорт эришиуде. Ол адам ёлторюу, биреуню саулугуна заран салыу, уручулук, талауур, сауутланы законсуз сатыу-алыу, машиналаны урдуу бла байламлы аманлыклары тинтиу иленингенин чертгенди.

Кенгешче полицияны шахарда белюмлерини таматалары да сёлешгендиле. Аланы докладларындан белгили болганыча, профилактика ише аслам магъана берилгенди. Андан сора да, жалгъан ичгини чыгъарыу бла байламлы аманлыклары тинтиуге, ахча оюн бизнесини ишине чек салыуга да энчи эс бурулганды.

УМВД-ны оючулары быйылны тёртюнчю кварталында тамамланылык ишлени да белгилегендиле.

УМВД-ны пресс-службасы.

Конкурс

Бек иги участка уполномоченный сайланганды

РФ-ни МВД-сы бардыргъан «Халкь участковый» деген битеуросей конкурсну регион белюмю бошалганды. «Кыбарты-Малкьарны бек иги участка уполномоченный» деген атха полицияны капитаны Мурат Кандохов тийишли болганды.

Энди уа Мурат Кандохов битеуросей конкурса кыатышырыкты. Кёл кётюрюу 1-10 ноябрьде бардырыллыктыды.

Белгилеу Тюзлюкге, законлукъгъа кыуллукъ этгенле

Профессионал байрамларыны аллында РФ-ни Суд приставланы федерал службасыны КъМР-де Управлениясыны башчысы Эдуард Танов информация органланы келечилери бла тубешгенди. Аланы алларында сёлеше, ведомствону башчысы быйыл Россейде приставланы институту ишлеп башлагъаны 150 жыл толганын эсгертгенди.

«Служба 1865 жылда патчах Александр II башламчылыгы бла кыуарлган эди. Ол а суд системада бардырылган реформаны бир кесеги болганды. Бу башламчылык кыралыбызда право низамны тохташдырыуда артыкъда магъаналы эди. Приставла, суд системаны бир кесеги, кыралыбызны айнытууга, адамланы сезимлерин тюрлендириуге себеплик этгенди», - дегенди Танов.

Андан ары сезюнде Управленияны башчысы служба бююнлюкде кыралда жууапха тартыу системаны кыйматлы кесеги болганын чертгенди. Алай аны кыуллукъчулары кеслерини борчларын толтургандан сора да, адамла закон хар кимге да бир болганына, тюзлюк тохташмай кыалмазлыгына ийнанырча ишлейдиле, дегенди ол.

Бизни корр.

Полиция

Болмагъан фатар ючюн – 4,5 миллион сом

РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда управлениясына бир эркиши тарыгып келгенди. Аны айтханына кёре, ол танымгъан буреулен республиканы ара ша-

харында ишлене тургъан юйледен биринде фатар сатама деп, аны алдап, 4,5 миллион сомун алганды. Оператив ишлени кезиуонде

Ангылатыу

Ётюрюкчю энди кыутулалмаз

Арт заманда телефон бла сёлешип, теракт хазырланганын юсюнден ётюрюк айтхан кезиуле кёбейгендиле. Асламында уа бу ишни акылбалык болмагъанла этеделе. Алай школчула аны оюн сунганлыкыга, аны ючюн уголовный жууапха тартыллыгын а билмейдиле.

Школда бомба салыннганды деп, полициягъа жалгъан шартланы билдирден алгъа уа, 200 минг сом тазир салынырга, бир жылны ичинде хакъсыз ишлеге тартылырга, 3-4 айга тутулурга неда эркинлигизге юч жылга дери чек салынырга боллугъун эсигизде тутугъу.

«Телефон террорист» акылбалык болмагъан эсе уа, аны ючюн ата-анасы жууаплы боллукъдула.

хыйлачы тохташдырылганды. Ол алгын да суд этилген 39-жыллык адиохоучу. Анга уголовный иш ачылганды.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактору орунбасары Текуланы Хауа

РЕДКОЛЕГИЯ:

АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ (баш редактор)

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары)

ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь)

ТИКАЛАНЫ Фатима

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приемный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85.

Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ Б.Е. ПОМЕРНИ:

Жамауат-политика жашыу - 42-67-68, 42-24-02. Культура - 42-75-82. Социальный-экономика - 42-66-73, 40-59-18. Жангылыкка эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.

Окыучула бла байдамлыкка жюрютюу эм реклама - 42-37-94. Тилманча - 47-31-28. Энци корреспондент - 42-68-72. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кыгъыт жюрютмейди. Кылд жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха кыайтарылмайдыла.

Газетде басмаланган материалла айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллукъдула. Алада айтылган хар зат ючюн

Россей Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинак бла жазылган 5-6 бет) кепню алмайды.

Газет Басманы эм асламы информацияны эркинликтерин кыорууду жаны бла Кыбарты-Малкьар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чо июньда регистрация этилгенди.

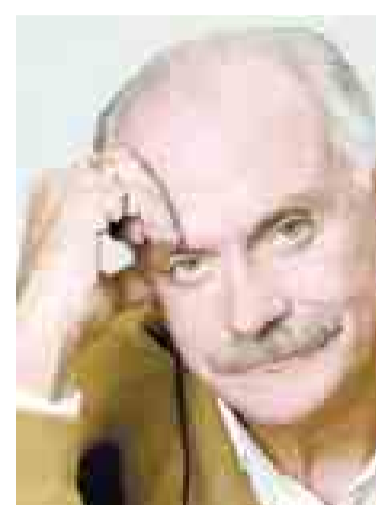
Регистрация номер — 0066. Индекс - 51532

Юбилей

Ол салгъан фильмле кинематографыбызны алтын фондуна киредиле

Россейни халкь артисти, кинорежиссёр, «За заслуги перед Отечеством» ордени толу кавалери Никита Михалков бююн 70-жыллык юбилейин белгилейди. Ол 1998 жылдан бери Россейни кинематографистлерини союзуну башчысыны кыуулугъун толтурды. 1995 жылда «Тыш кыраллы тилде эмда иги фильм» номинацияда «Оскар» сауыгъа тийишли болганды. «Утомлённые солнцем» кинолентасы Каннский кинофестивальны Гран – приин да алганды. Киноискусствогъа уллу кышумчулугу ючюн Венецианский кинофестивальны энчи сауыгъаны иесиди эмда 2008 жылда «12» деген иши ючюн «Оскарны» номинантыды.

Никита Михалков Москвада 1945 жылда совет адабиятчы Сергей Михалковну бла поэтесса Наталья Кончаловскаяны юйюрлеринде тууганды. Онтёрт жылдан жаш биринчи кере Константин Воинову «Солнце светит всем» деген лентасыны эпизодунда кыаруун сынап кёргенди. Ызы бла Василий Ордынскийни «Тучи над Борском» (1960 ж.) драмасына кыатышханды. Бир жылдан а Генрих Оганесяны школчулагъа салгъан «Приключения Кроша» деген фильмминде биринчи уллу ролун ойнаганды. Школну тауусхандан сора Михалковну Станиславский атлы театрын труппасына кыошхандыла. Алай анда сынамы уллу болмаган жаш актёргга хазна иш берилмегенди. Аны биринчи жетишлемени тамата кыарындаш Андрей Михалков – Кончаловский себеплик этгенди. Ол аны Георгий Данелия бла танышдырганды. Белгили режиссёр а Никитаны «Я шагаю по Москве» деген фильмине чакырганды.

Вертинская окугъанды. 1966 жылда ала бир юйор кыуаргандыла, алагъа жашчык да тууганды. Михалков бла Анастасия тёрт жылдан сора айырылганылыкыга, бир бирлерини юслеринден ушагыусуз сёз айтмагъандыла.

Щукин атлы училищени администрациясы студентлери кыарууларын кинода да сынагъанларын дурус кёрмегени себепли Михалков, тёртюнчю курсдан кетип, ВГИК – ни экинчи курсуна келгенди. Анда ол Михаил Ромну классына тошеди. Анда окуй турганлай кинода фахмулугъун ачыкларга итингенди. Сёз ючюн, ол Михаил Калатозовну артист болурга кыйын тойколюду, текстни айтдынг – тамамды. Арта бу усталыкыга толусунлай тошюннгенинде ангылагъанма «Я шагаю по Москве» дегенде сьёмкала келюмю кётюрген азат учула эдиле. Баям, аллай иш акыр кере болады».

Бу фильм уллу экранлагъа чыккыгъанындан сора Михалков Щукин атлы Театр училищени актёр усталык факультетине киргенди. Аны бла бирге анда актриса Анастасия

Юрий Богатырёв, Сергей Шакуров, Александр Кайдановский, Анатолий Солоницын ойнагъандыла. Атаманы сыфатын а режиссёр кеси кыуарганды. Бу жанрда ишлени араларында Никита Сергеевични проекти тийишли жерин алып, отечестволу кинематографны алтын фондуна киргенди.

1979 жылда ол Гончаровну романына кёре «Несколько дней из жизни И. И. Обломова» деген картинаны сьёмкаларын кыолгъа алганды. Анга кыошылган актёр кыауум да алаамат эди: Юрий Богатырёв, Олег Табаков, Елена Соловей, Елена Плущенко, Евгений Стеблов эм башхала. Бу кинолентагъа тыш кыралны кесаматчылары да бийик багъа бичип, «Золотой щит Оксфорда» деген сауыгъа тийишли кёргендиле.

Никита Сергеевич киноактёрча да жетишлимди. «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона» сериалда, «Вокзал на двоих» кинода, «Жестокий романсда» кыуарган алаамат сыфатлары хар бирибизни да эсизбидеделе.

«Утомлённые солнцем» белгили кинолентасында Михалков сталлични репрессияланы ёмюрюн баямлагъанды. Баш ролуну – комдив Котовну – Михалков кеси ойнагъанды. Анда кыаручу Вячеслав Тихоновну, Олег Меньшиковну, Светлана Крючкованы, Ингеборге Дапкунайтени эм Владимир Ильинни бийик фахмулулукларын кёргенди. Быллай тамаша иш эсленмей кыалыр амалы да жокъ эди. Фильм кеп халкыла аралы фестивалыны сауыгаларын алганды, аланы араларында «Оскар» да.

Арта да чыккыган «Сибирский цирюльник», «Утомлённые солнцем 2: Цитадель», «Своя земля», «Солнечный удар» дегенча фильмлерине да кыаручула, кесаматчыла да бийик багъа бергенлерин белгилерчады.

Никита Михалков бююнлюкде кыралны жамауат жашаууна да тир кыошулады. Анга 2005 жылда «Кинобизнесде жылны адамы» деген ат да берилгенди.

Экинчи юй бийчеси Татьянады. Аланы юч сабийлери барды: Анна, Артём, Надежда. Ала да актёр усталыкны сайлагъандыла.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.

Спартакиада

Алчы жерде – тырныауузчула

Элбрус районда билим беруу учреждениеланы окуучуларыны араларында спартакиада башланганды. Ол, былтырча, спортну алты тюрлюсюнден бардырыллыктыды: жегил атлетика, волейбол, баскетбол, шахматла, стол теннис, гитче-футбол.

Бек биринчи жегил атлетикадан эришиуле кыуарлгандыла. Тырныауузу «Тотур» стадионунда жашладан бла кызладан оюшар команда 100, 200, 400 эм 800 метрге чапхандыла. Былайда эм терк шахарны алтынчы номерли школуну окуучулары болгъан

дыла. Экинчиге гимназистле чыккыгандыла. Ючюнчю жерни Кенделенин тёртюнчю номерли школуну келечилери алгандыла.

Анатолий ТАЛАЕВ.

СУРАТДА: Алтынчы номерли школуну командасы.

Анонс

Симфониялы музыканы байрамы

Бу кюнледе республикада симфониялы музыканы Юрий Темирканов атлы IV халкыла аралы фестивали башланганды. Аны чегинде 16 октябрьде Музыка театра аты айтылган жаз кыубузчу, Россейни сыйлы артисти Граф Муржа алаамат концерт кёрпозтгенди. Проект андан оры бардырылады, аны программасы бла шагырей этебиз:

Мурат Кабардоков, Малкандулан Ахмат, Ашамыз Зоифов, Кыбардокъланы Зухура, Анна Шарипова, Алексей Попов, Григорий Тадтаев, Светлана Бекк да боллукъдула.

Музыка театрада 18.30 сагъатда башланыркъды. 13 ноябрь

Россейни Уллу театрыны Духовой квинтетини концерти. Кырал концерт залда 18.30 сагъатда башланыркъды.

РФ-ни халкь артисти Борис Темиркановну башчылыгы бла КъМР-ни Кырал филармониясыны симфониялы оркестрини концерти. Кырал концерт залда 18.30 сагъатда башланыркъды.

30 октябрь Жаш музыкантланы концерти. Аланы санында

Соруулары болганла бу телефон номерлеге сёлешсинле: 40-31-49; 40-81-50.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5

электрон почта: elbor_50@mail.ru

Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени ислерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениы жууаплыды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газетлени розницагга сатыу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жууаплыды. Телефон: 42-69-34

Номерге графикте кере 19.00 сагъатда кыол салынады. 20.00 сагъатда кыол салыннганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГАНЛА:

Курданланы Сюлемен - дежурный редактор; Бийчексуланы Жаннета - (1, 2 - чи бетле); Гелаяны Валентина - (3,4-чо бетле) - корректорла.

Тиражы 2100 экз. Заказ № 1747

Багъасы 10 сомду.